

Citace záznamu

Eva Kalandříková, Radnice (Pírkův dům) – Ivančice, arkýř, *Renesanční a manýristické štukatérství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/891>, vyhledáno 29. 3. 2024.

Radnice (Pírkův dům) – Ivančice, arkýř

Číslo záznamu: 891

Bližší určení díla: Geometrický dekor s rozetou v arkýři

Památkově chráněno, č. úskp: 41687/7-731

Umístění: Klenba arkýře v patře

Datace: 1607-1611

Ivančice, radnice (Pírkův dům), klenba arkýře v prvním patře (Lucia Krajčírová, 2019)

Anotace

Pozdně renesanční přestavba dnešní ivančické radnice proběhla přibližně v letech 1607–1611 za Šimona Pírka, a to prací vlašských stavitelů a kameníků. Dispozice a zaklenutí dolní síně – mázhausu – jsou spolu s kamenickou výzdobou portálu a arkýře nejcennějšími prvky stavby. Stav štukové výzdoby klenby mázhausu a původní barevný koncept nelze bez průzkumu blíže specifikovat. V literatuře se objevují i teze zpochybňující původnost štuků.

Abstract

The Town Hall in Ivančice, built in the late Renaissance period, was reconstructed around 1607–1611 (in the days of Šimon Pírek) by the hands of Italian architects and stonemasons. The layout and vaulting of the room downstairs (Maashaus) are the most valuable parts of the building, along with stone decoration of the portal and the oriel window (Sedlák 1980, not paged). Without further examination, the condition of the stucco decoration as well as the original colour concept cannot be specified. Some scholars have also disputed the originality of the stucco decoration.

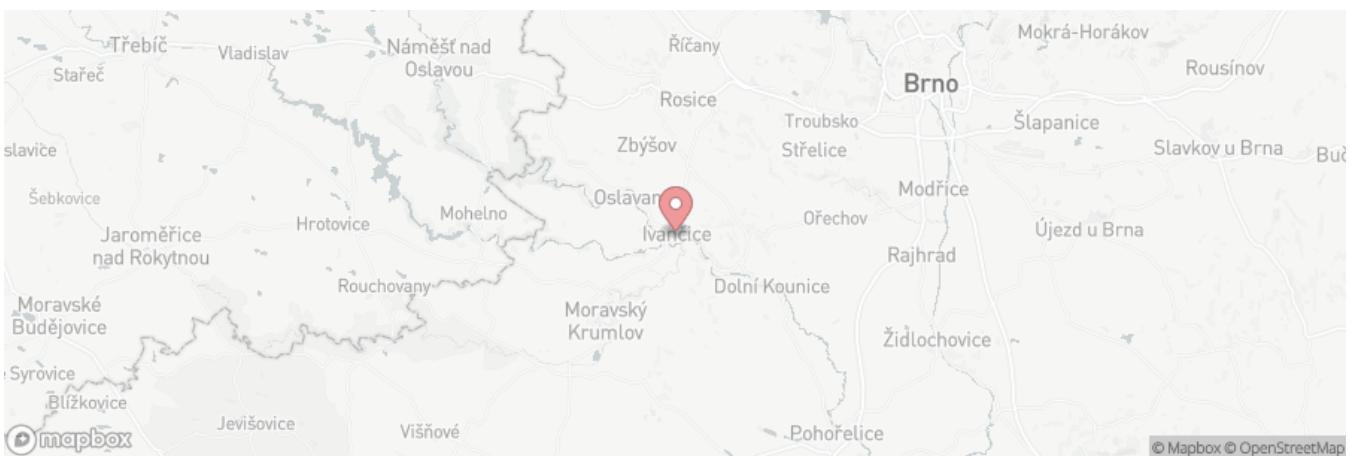
Kraj	Okres	Obec	Katastr
Jihomoravský kraj	Brno-venkov (okres)	Ivančice	Ivančice

Ulice, čp. / č. o.

Palackého náměstí 196/6

GPS

49.101617836924, 16.375924401485

Technika štuku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
Tažené profily, vytlačovaný štuk		monochromie (stávající stav)	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Dnešní ivančická radnice stojí na místě zeměpanského hradu; v 16. století vlastnili dům majetní měšťané (podrobněji Uhrová 1966, s. 260), z nichž pekař Wolf Griespek patrně započal přestavbu, v níž pokračoval v letech 1607–1611 ve spolupráci s vlašským stavitelем Antoniem Valdim a sochařem Giorgiom Galdim provazník Šimon Pírko, po roce 1609 ivančický purkmistr. Chybné označení „dům pánů z Lipé“ se vžilo ve vazbě na znaky ve vrcholu archivolty portálu a v supraportě sduřeného okna nad ním. Byla to však pouhá lojalita stavebníka vůči vrchnosti, která se demonstrovala i ve výzdobě dalších městských fasád – v našem případě ještě v roce 1636 (letopočet na větrné růžici válcového nárožního arkýře se zkříženými ostrvemi pánu z Lipé, který bývá uváděn v souvislosti s další přestavbou domu), tj. dlouho poté, co v roce 1622 připadly Ivančice Lichtenštejnům. Byla-li dříve zásluha o stavbu připisována Pertoldu Bohobudu z Lipé a datována do let 1607/10–1620 (Lichtenštejnové ji pak měli získat s celým krumlovským panstvím jako konfiskát), došlo poté, co jej Olga Uhrová pramenným objevem spojila s měšťanem Pírkem, k zpřesnění na roky 1607–1611 (s jistotou však realizaci výzdoby rokem stavebníkovy smrti ohrazenit nelze, neboť ze závěti víme, že Valdi měl část výplaty obdržet až poté, co dům dostaví).

Vedle prostor v přízemí stojí za pozornost zaklenutí arkýře v podobě nízké placky se štukovými rámy dělícími klenbu na čtvrtiny sbíhající se v prstenci zdobeném hvězdicí s rozetou uprostřed.

Historické zásahy / opravy

V publikaci o městě z roku 2000 (Schwendtová, s. 99) je původnost štukové výzdoby nepodloženě zpochybňena konstatováním, že „*klenba síňe byla až do poslední rekonstrukce domu (1953–1958) hřebínková*“ a teprve poté „*byla přizdobena dekoračními prvky a růžicemi*“. Libor Vykoupil (2002, s. 200) uvádí, že „*původní hřebínková klenba byla ve 20. stol. rekonstruována*“.

Literatura

- Alena Houšťová, Adolf B. Král, Olga Uhrová, *Ivančický abecedář. Průvodce Ivančicka*, Ivančice 1966.
 Augustin Kratochvíl, *Ivančice, býv. král. město na Moravě. Popis dějepisný, místopisný a statistický*, Ivančice 1906.
 Miroslava Nováková-Skalická, *Ivančice*, Brno 1972.
 Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska, svazek 1, A/I*, Praha 1994, s. 593–595.
 Jan Sedláček, *Ivančice*, Ivančice 1980.
 Andrea Schwendtová (ed.), *Ivančice*, Ivančice 2000.
 Olga Uhrová, Stavebník tzv. domu pánů z Lipého v Ivančicích, *Vlastivědný věstník moravský XVIII*, 1966, číslo 2, s. 258–262.
 Ivan Vávra, Minulost Ivančic. VI. část, *Ivančický zpravodaj XXV*, červen 1996, s. 22–24.
 Libor Vykoupil, Ivančice za panství pánů z Lipé, in: Jiří Čejka, *Ivančice. Dějiny města*, Ivančice 2002, s. 175–235.

Prameny

SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, inv. č. 128 a 129 – Rychtářská registra města Ivančic 1586–1637 a 1608–1712, I. fol. 7v, 469, II. 527; inv. č. 130 – Siročí regista 1602–1628, fol. 188v a další, 436v; inv. č. 132 a 133 – Kniha smluv svatebních větší (1584–1677) a menší (1586–1602), fol. Z 4, 6, 322.

Autoři záznamu

Eva Kalandříková

Datum poslední změny

1.10.2022

Fotodokumentace současného stavu

Ivančice, radnice (Pírkův dům), hlavní, východní fasáda do náměstí s portálem a arkýřem (Lucia Krajčírová, 2019)

Ivančice, radnice (Pírkův dům), klenba arkýře v prvním patře (Lucia Krajčírová, 2019)

Ivančice, radnice (Pírkův dům), klenba arkýře v prvním patře (Lucia Krajčírová, 2019)

Ivančice, radnice (Pírkův dům), detail klenby arkýře v prvním patře (Lucia Krajčírová, 2019)

Ivančice, radnice (Pírkův dům), detail klenby arkýře v prvním patře (Lucia Krajčírová, 2019)

Ivančice, radnice (Pírkův dům), interiér nárožní místnosti v prvním patře s arkýřem (Lucia Krajčírová, 2019)